

De Nymphaea – *The iron Lady*

De Waterlelie

*Ik heb de witte waterlelie lief
daar die zo blank is en zo stil haar kroon
uitplooit in 't licht*

*Rijzend uit donkere koele vijvergrond
heeft zij 't licht gevonden en ontsloot
toen blij het gouden hart*

*Nu rust zij peinzend op het wateroppervlak
en wenst niet meer*

Frederik van Eeden

Nymphaea is de Latijnse naam voor Waterlelie. De Rotterdamse haventycoon Albert Goudriaan koos die naam voor zijn jacht.

Goudriaan, een self made man, van eenvoudig werknemer tot groot-ondernemer opgeklommen, was succesvol directeur van door hem opgerichte rederij Van Nievelt, Goudriaan & Co (Nigoco).

Behalve dat was Goudriaan ook een groot kunstminnaar en mecenas, eigenaar destijds van de kolossale villa De Iepenhof aan de 's Gravenweg in Kralingen. .

Die villa, een *gesamtkunstwerk*, was ontworpen door de architect Kromhout, in zijn tijd befaamd o.a. om zijn ontwerp in Art Nouveau -stijl van Hotel Americain aan het Leidseplein in Amsterdam (1902).

Deelen van die luxeuze inboedel van de Iepenhof bevinden heden in de collectie van musum Boijmans van Beuningen. Topstuk: de fameuze kroonluchter van de interieurkunstenaar Eissenloeffel, de zgn. 'Goudriaanlamp'.

De villa is helaas in 1985 afgebrand. De familie Goudriaan had toen het pand al jaren verlaten. Maar de portierswoning is nog intact. En ook het park. Er staan nu twee appartementsgebouwen in.

In 1917 liet Goudriaan de *Nymphaea* bouwen als motorjacht voor de pleziervaart. Het was toen het grootste stalen motorjacht, dat tot dan toe in Nederland was vervaardigd met zijn dertig meter lengte, vijf meter breedte en topsnelheid van 24 km per uur.

De ontwerper was de toen nog jonge, later zeer bekende scheepsarchitect Henri de Voogt.

Tussen 1906 en 1914 had de rederij Nigoco al uitstekend zaken gedaan, maar na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog was de vrachtaart voor het *neutrale* Nederland

zo lucratief dat de firma in sommige jaren zelfs 100% dividend uit kon keren!

Van de Nymphaea wordt dan ook wel gezegd dat zij een Waterlelie is, “uit oorlogswinst geboren...”

Hoe dan ook, de familie Goudriaan maakte er vele tochten mee in de Belgische, Nederlandse en Deense wateren. Vaak met gasten van naam aan boord,. Zo bracht de Nymphaea op 1 April 1922 koningin-moeder Emma van Vlaardingen naar Den Briel, waar haar dochter Wilhelmina een speech hield ter gelegenheid van de 350-ste verjaardag van de Inname van Den Briel door de Watergeuzen. Sindsdien staat de Nymphaea (abusievelijk) te boek als 'de boot van Koningin Emma'.

In 1941 werd de boot geconfisceerd door de Kriegsmarine.

De Koninklijke Marine wist het jacht na de oorlog op te sporen en aan de familie Goudriaan terug te bezorgen. Maar Albert Goudriaan was eind 1945 overleden. De familie besloot het schip te verkopen aan het Loodswezen, waar het onder de naam Onrust, met als standplaats Den Helder tot 1950 heeft dienst gedaan. Daarna kwam het in particuliere dienst en versleet het een reeks kleurrijke eigenaren. Totdat het inmiddels tot *Lord Onrust* omgedoopte schip, in verwaarloosde staat, in 1978 afmeerde in de Amsterdamse Houthaven, als nieuwbakken eigendom van de socioloog en singer-songwriter Dick Pels .

De Nymphaea kwam nu a.h.w. ten tweede male tot bloei . Want Dick Pels gaf het schip niet alleen haar oorspronkelijk naam terug, maar herstelde de boot ook zo authentiek mogelijk naar het profiel van de Jaren Twintig. Maar dat niet alleen. Dick Pels gebruikte de Nymphaea niet enkel als woonschip, maar ook om de tochten, die Goudriaan had gemaakt zo getrouw mogelijk na te reizen! Hij noemde die tochten de 'kruispaden' van het schip. Kruispaden: wegen 'die in de tijd over elkaar heen liggen, zodat je jezelf (of het schip zichzelf..) tegenkomt in een andere gedaante en een andere conditie.'

Als goed socioloog kon Dick Pels het niet nalaten Marx aan te halen en diens theorie over de 'Verdinglijking' van de mens. 'De mens bezit niet het kapitaal, maar het kapitaal bezit de mens’.

Om het eens naar ons hedendaagse leven te vertalen “De mens bezit niet de smartphone, maar de smartphone bezit de mens'. “De mens bezit niet AI, maar AI bezit de mens”.

Zo ook beziet Dick Pels zijn boot. Niet hij bezit zijn boot, maar de Nymphaea bezit hem...

De boot , door hem 'The iron lady' als koosnaam gegeven, zal hem inderdaad dag en nacht bezig houden, want de boot moet eigenlijk voortdurend gerepareerd, van nieuwe onderdelen voorzien, naar de werf, etc.

Zijn liefde voor de boot, kost hem zelf tweemaal een serieuze relatie. Die geliefden

houden het op de duur niet uit aan boord en zoeken de wal op.

Pas de derde relatie Baukje weet in vrede met Dick en zijn Iron Lady te leven. En doet dat tot op de dag van vandaag.

Maar het echtpaar wordt een dagje ouder. Kon Albert Goudriaan zich werkelijk ontspannen tijdens zijn vele vooroorlogse pleziervaarten met de Nymphaea omdat hij liefst vier man personeel aan boord had, Dick & Baukje doen die vaarten met z'n 'tweën. En het wordt teveel

Dick Pels denkt erover zijn Grote Liefde van de hand te doen

Rotterdam, let op us saeck!. Het Maritiem Museum bestaat dit jaar 150 jaar.

Zou het de aankoop van de Nymphaea niet een mooi geschenk zijn omdat feit te vieren?

De boot is onmiskenbaar Rotterdams erfgoed. De Nymphaea vertelt de story van de grote reders en zakenlieden van het Interbellum. Die, zij het op paternalistische wijze, *menselijk* wensten om te gaan met hun werkers. Denk aan het Vreewijk van Van de Mandele, denk aan de Van Nellefabriek van Van der Leeuw. Ondernemers die tevens hart hadden voor het culturele leven van de stad Rotterdam. .

In die rij hoort Albert Goudriaan (1) onmiskenbaar thuis.

De Nymphaea is een monument van het trotse Rotterdam van het Interbellum.

(1) Zijn dochter Jopie Goudriaan maakte naam als naaldkunstenares. Van haar is het befaamde Grote Wandkleed in de Sittardse schouwburg (waarop Toon Hermans in de loge is afgebeeld) . Jopie was getrouwd met de beeldhouwer Teun Roosenburg. In mijn jeugd woonde het echtpaar Roosenburg op kasteel Eysden in Limburg. Van Teun Roosenburg bezit ik een klein bronzen beeld (de Lente) en een wandbord (een Baadster) .

*Dick Pels, Nymphaea, Autobiografie van een jacht, Walburg Pers , 2023
ISBN 9789464560503*

('De Nymphaea- passend monument voor Rotterdamse Roaring Twenties'
Rotterdam, Vandaag & Morgen, 25 Februari 2024)